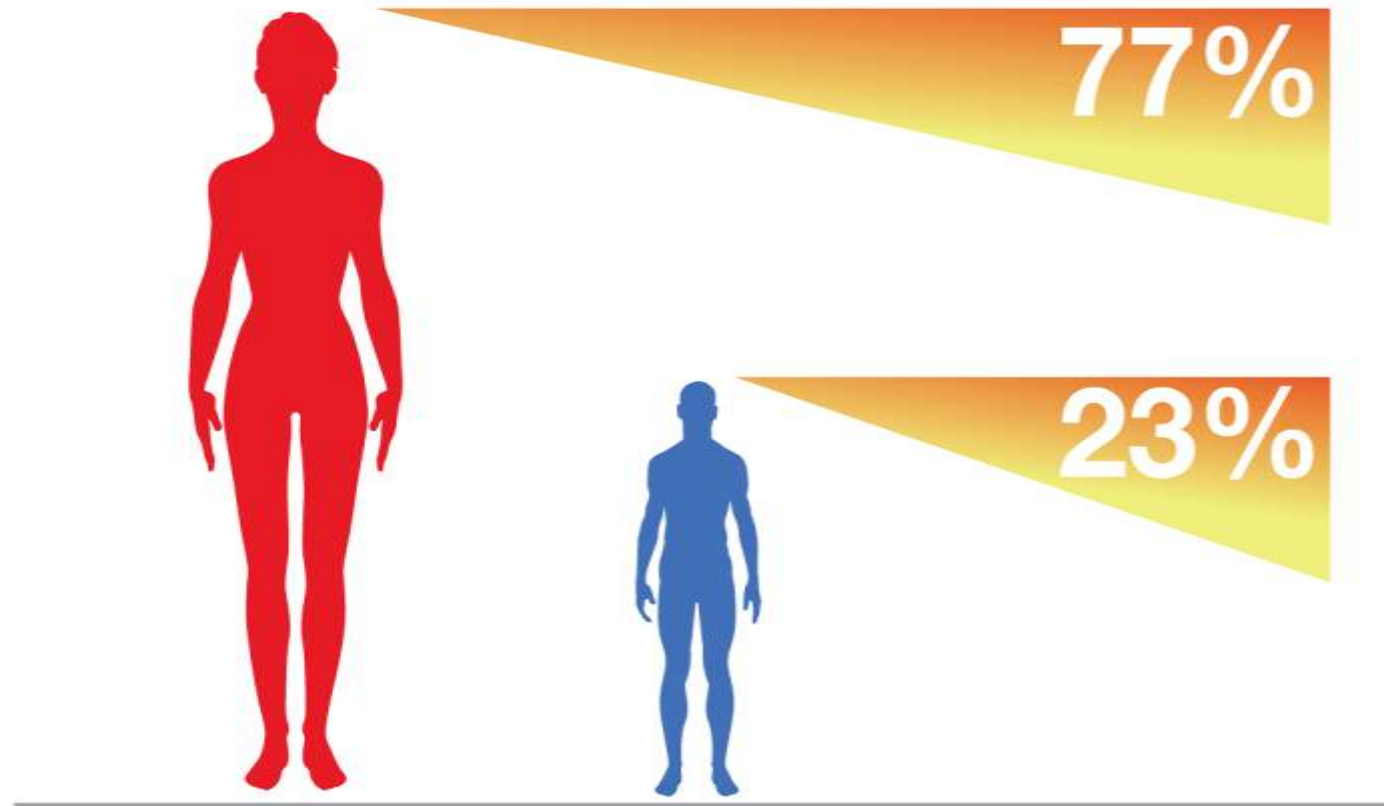

Om kjønnsforskjeller i sykefravær

Hanne Børrestuen, KS

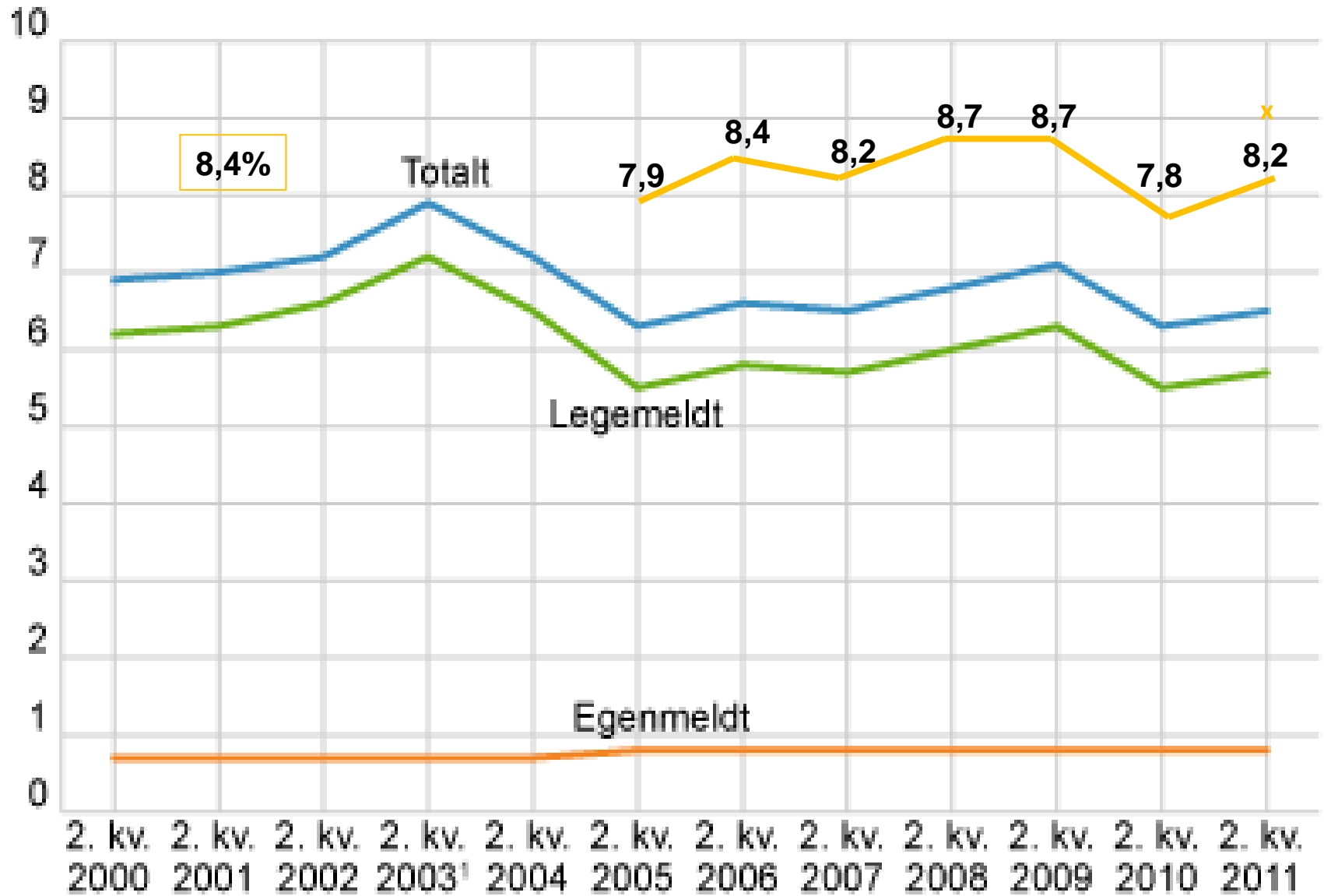
Kjønnsfordeling blant ansatte i kommunene

KS/PAI 2010

Tapte dagsverk pga. egenmeldt og legemeldt sykefravær for arbeidstakere 16-69 år, i prosent av avtalte dagsverk.

2. kvartal 2000-2. kvartal 2011

¹ Legemeldte tall for 2. kvartal 2003 er oppdatert 15. juni 2004.

Høy kvinneandel = høyt sykefravær?

- Hva er sammenhengen?
- Kan det forklares?
- Og – hva kan vi gjøre med det?

NOU

Norges offentlige utredninger 2010:13

Arbeid for helse

Sykefravær og utrusting i helso- og omsorgssektoren

Ytterlige opplysninger

Utdraget av arbeidsmarkedsundersøkelsen
gjort av Statistisk sentralbyrå
i samarbeid med
Folkehelseinstituttet, Statistisk sentralbyrå
2009
E-post: statistikk@statistisksentralbyra.no
Telefon: 02 20 20 20
Eksa: 02 20 20 20
www.statistisksentralbyra.no

Publisert av: www.regjeringen.no
www.regjeringen.no

Høyt sykefravær i helse- og omsorgssektoren

- Høyere sykefravær enn i andre næringer
- Sykefraværet har økt mer i enn i andre næringer de siste 30 årene
- Gjelder ikke bare i Norge, pleiepersonell har også høyere sykefravær i andre europeiske land

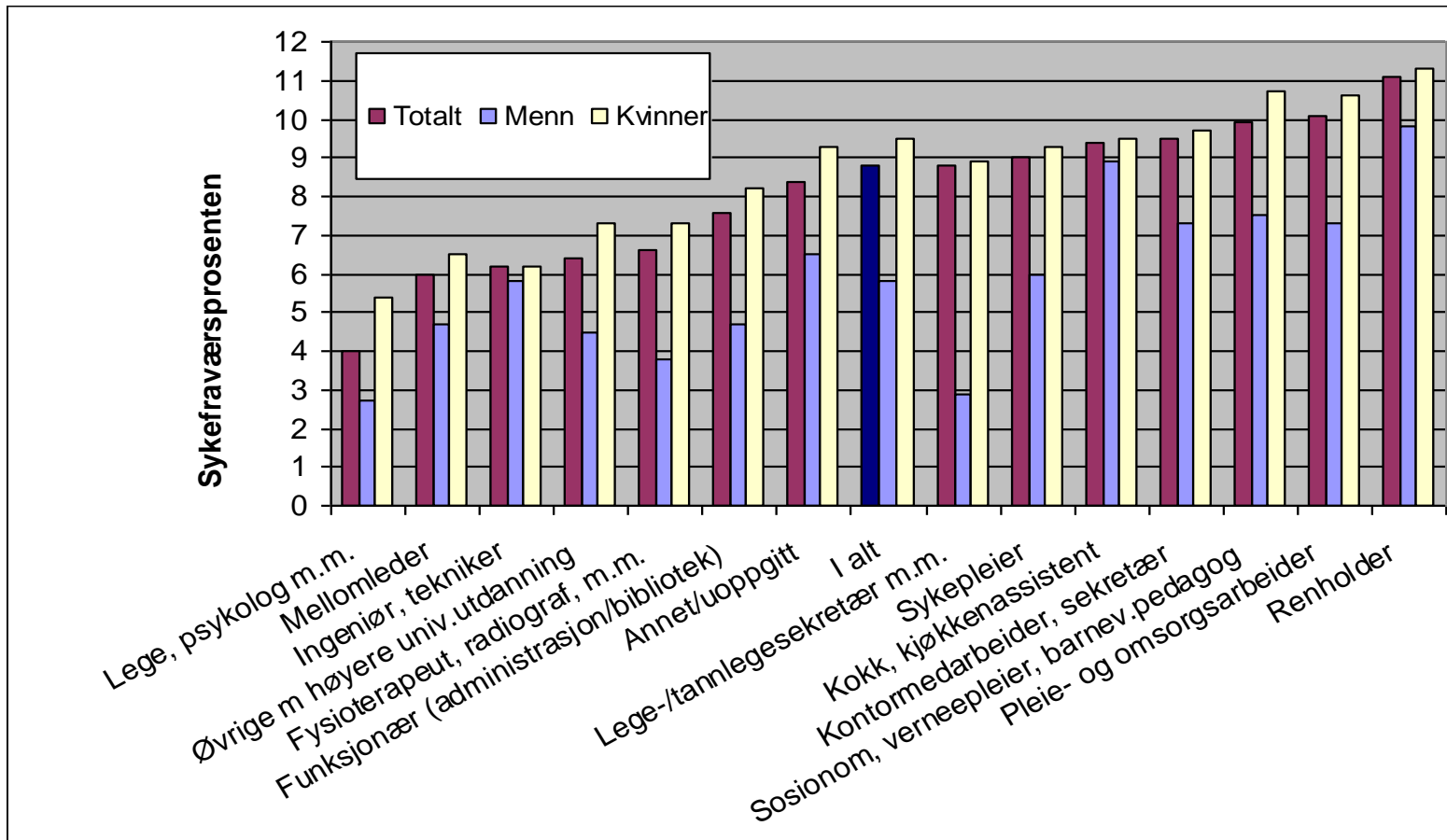
Men, hva er forklaringen?

- Hovedforklaringen er at kvinner har 60 % høyere sykefravær enn menn
- Kvinner utgjør over 80 % av de sysselsatte i helse- og omsorgssektoren
- Kvinner har høyere sykefravær enn menn i de aller fleste næringer
- Sykefraværet viser en stigende tendens for kvinner de siste tiårene, men ikke for menn

Utfordringer i helse- og omsorgssektoren

- Emosjonelle belastninger
- Turnus med kvelds- og nattarbeid
- Fysiske belastninger
- Risiko for vold, trusler og trakassering
- Store krav og lavere grad av kontroll
- Men: Store variasjoner mellom yrkesgruppene

Forskjeller mellom yrkesgrupper

Kilde: Statistisk sentralbyrå og NAV. Tredje kvartal 2009.

Årsaker til kjønnsforskjeller?

- Skyldes delvis graviditet og helseproblemer som er spesielle for kvinner
- ”Dobbel byrde” og belastning på arbeidsplassen har begrenset betydning
- Kvinner har høyere sykefravær enn menn i alle aldersgrupper
- Kvinner har høyere sykefravær enn menn også når det er kontrollert for graviditet, antall barn, lønn, utdanning og yrke

Kunnskapshull

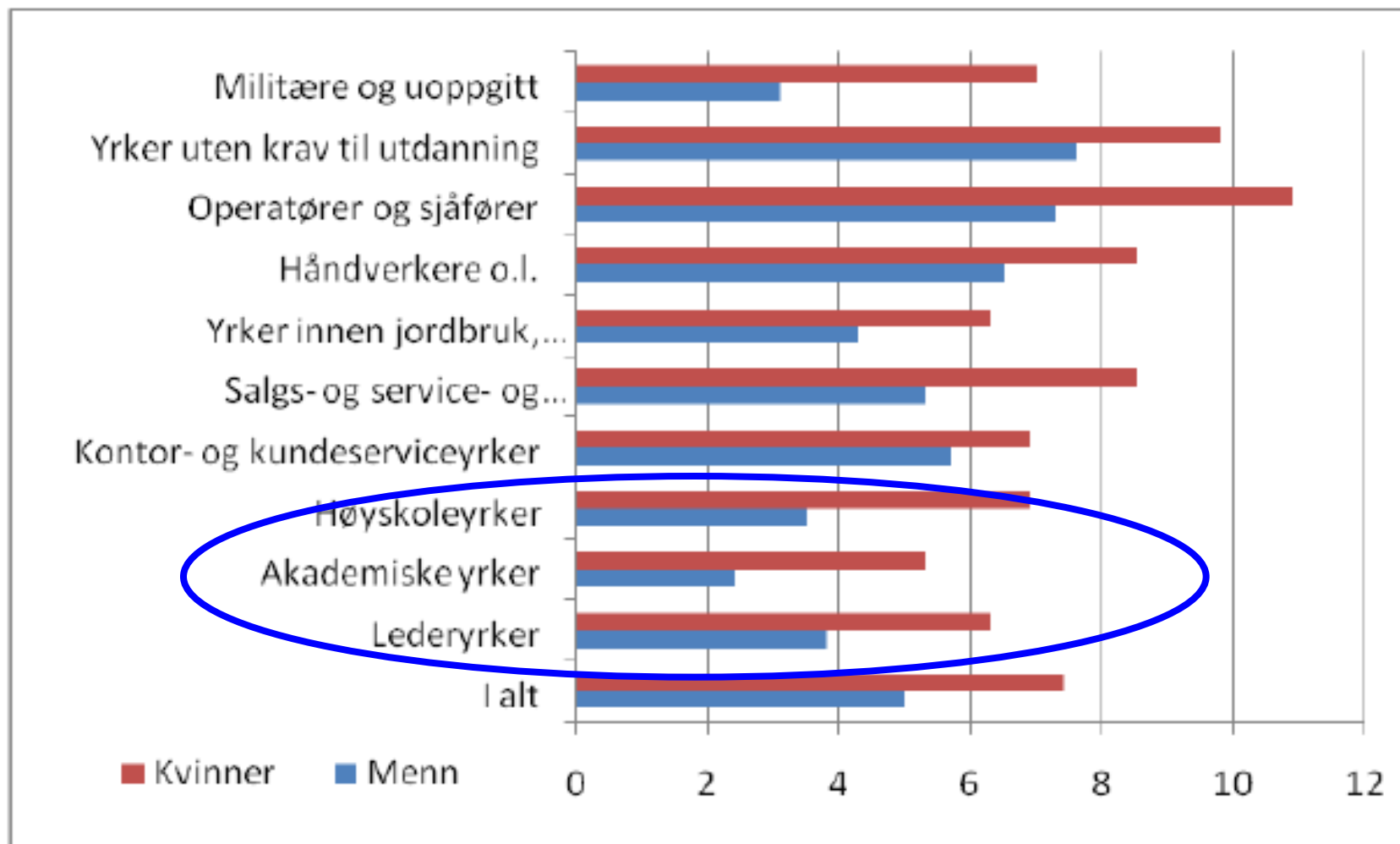
- Årsakene til at kvinner har så mye høyere sykefravær enn menn
- Hvor mye av fraværet som kan forklares av sektorspesifikke forhold
- Hvor mye kjennetegn ved arbeidsinnhold og arbeidsmiljø betyr for sykefravær og utstøting
- Hvilke faktorer som har størst betydning og hvordan de påvirker helse, trivsel og videre yrkesaktivitet

Ekspertutvalg

- 2011: AD setter ned et ekspertutvalg for å komme et skritt videre i kunnskapen om kjønnsforskjeller i sykefravær

Størst kjønnsforskjell i sykefraværet blant høyt utdannede

3.3. *Kjønnsforskjeller i sykefravær*

Hypoteser om sykefravær blant kvinner:

1. Svangerskapsrelatert fravær
2. Mer kvinner i fraværsfremmende jobber
3. Dobbeltarbeidshypotesen
4. Trippelarbeidshypotesen

1. Svangerskapsrelatert fravær

- Omkring 80% av gravide er nå sykmeldt i løpet av graviditeten (i 2003 62 %)
- Sykefraværet blant gravide er nesten 4 ganger så høyt som ikke-gravide kvinner
- Sykefravær under svangerskap utgjør nesten halvparten av kjønnsforskjellen i sykefravær mellom kvinner og menn 20-39 år
- Sykefraværet under graviditet er høyest innen næringene varehandel mv og helse- og sosiale tjenester

3. Dobbeltarbeidshypotesen

- For kvinner fører flere barn til mer sykefravær
- Spesielt kombinasjonen "full tid" og omsorg for små barn øker kvinners sykefravær.
- Forskergruppe skeptiske til *tidsbruk* som forklaring. Mer plausibelt: *rolleforventninger* og *ansvarsområder*
- Sammenhengen er imidlertid ikke tilstrekkelig forstått

4. Trippelarbeidshypotesen- Arnstein Mykletun

Refleksjon

- Hva tenker dere om kjønnsforskjeller i fravær i egen kommune?
- Er kjønn relevant i det arbeidet dere gjør for å redusere sykefraværet?